

in veel opzichten dichter bij Zwingli staat dan bij Calvin. Buitengewoon karakteristiek is de positie, welke hij inneemt tegenover de controversen tusschen Zwingli aan den eenen en Calvin aan den anderen kant over de zaligheid van voortreffelijke heidenen. Hij herinnert er aan, dat Zwingli „den christelijken hemel wilde bevolken” met een groote schaar van verlichte heidenen, onder wie volgens hem ook Herkules en Theseus „figureerden”. Hij vermeldt tevens, hoe Luther deze leer streng afkeurde en Calvin er het hoofd over schudde. Maar hijzelf maant tot voorzichtigheid. Men moet niet te spoedig uitspreken, dat wat Zwingli zich voorstelde, een onmogelijkheid is. Dat zou een teken van verstoktheid kunnen zijn. De manier — zoo meent hij — waarop in den bijbel over „zoogenaamde heidenen” gesproken wordt, over Melchizedek, Ruth, Naaman, Cyrus, de hoofdlieden van Kaper-naam en Caesarea moet er ons voor waarschuwen de „heidene” slechts als objecten van christelijke zending te beschouwen. Hij acht het op zichzelf mogelijk, dat God ook buiten het Oude- en Nieuwe Testament Zich als Deus absconditus, als den verborgen God, die door de vleeschwording Deus revelatus, de geopenbaarde God is, aan heidenen doet kennen. De kerk kan den kanon der openbaringsgetuigenissen wel praktisch en voorloopig, maar niet principieel en fundamenteel voor afgesloten houden. Het zou kunnen, dat de kanon zich veel wijder uitstrekt. Hij houdt het niet voor onmogelijk, dat ook Herkules en Theseus, Socrates en Lao-tze zulk een kanonische openbaring ontvingen. De fout van Zwingli was, dat hij niet alleen de mogelijkheid daartoe openliet, maar zich positief in dezen zin uitsprak. Die van Luther en Calvin, dat zij met hun „onmogelijkheid” gereed stonden. Hij staat er zoo voor: wellicht, wellicht ook niet. (Dogmatiek, bl. 249—251).

Deze zonderlinge beschouwing geeft veel te denken.

Bijkans komisch doet het aan, dat Barth mythologische figuren als Herkules en Theseus, die nooit hebben bestaan, onder de mannen noemt, tot wie wellicht een buitenbijbelsche openbaring is uitgegaan en aan wie misschien in de galerij van geloofshelden een plaats moet worden afgestaan.

Bedroevend echter is het, dat hij ook Lao-tze en Goutama Buddha, die hij in het begin reeds noemt, de stichters van een valsche religie of van een valsche godsdienstfilosofie, welke de plaats van een valschen godsdienst inneemt, niet uitdrukkelijk buitensluit.

Hiermede wordt de necessitas Sacrae Scripturae, de noodzakelijkheid der Heilige Schrift, disputabel gesteld.

Barth gaat hier welbewust tegen Calvin in.

En waarom?

Om dezelfde reden, waarom hij ook het recht van de Schriftkritiek erkent.

Hij wil blijkbaar ook de godsdiensthistorische school niet ten eenenmale voor het hoofd stooten.

Naar hun ideeën, zij het dan ook onder bovenvermelde voorwaarde, verwingt hij het openbaringsbegrip.

Toch eischt beantwoording van de vraag: wil Barth Calvinist zijn, nog grondiger onderzoek van zijn systeem.

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

Gestolen beloften.

En de koning van Babel maakte Mattanja, dezelfde oom, koning in plaats van hem, en veranderde zijn naam in Zedekia.
2 Kon. 24:17.

Gods bedreigingen worden vervuld; want Hij is de God der waarheid. Koning Nebukadnezar is gekomen tegen Jeruzalem en heeft de stad belegerd. Jojachin is gevangen genomen, en Nebukadnezar stelt een ander tot koning over het afhankelijk geworden volk. Een oom van Jojachin wordt koning gemaakt door den overweldiger: Mattanja, de jongste zoon van den vromen Josia.

Maar als hij door Nebukadnezar koning wordt gemaakt, verandert de veroveraar eerst diens naam. Niet langer Mattanja zal hij heeten, maar Zedekia zal nu zijn naam zijn, waaronder hij over Juda in naam en in afhankelijkheid van Babel regeert.

Mattanja, welk een heerlijke naam: gave van den Heere; Gods geschenk; Theodorus.

En die andere naam: Zedekia, heeft niet minder

rijke beteekenis: gerechtigheid des Heeren. Of, iets vrijer woergegeven: de Heere is rechtvaardig. Zóó zal nu in het vervolg de naam van den nieuwen koning zijn.

Met die naamsverandering heeft Nebukadnezar een bedoeling gehad. Zulk een verandering was zeer gewoon. Wanneer iemand in de Oostersche wereld het volstrekke zegenschap over een ander verkreeg, hetzij door koop als slaaf, of, zooals hier, door overwinning, dan gaf hij dien ander vaak een nieuwen naam.

Dat gaf dan te kennen, dat van nu af die gekochte of overwonnen in de algeheele macht van zijn eigenaar was. Het feit van dien anderen naam, door zijn supérieur hem gegeven, drukte nu uit volstrekke afhankelijkheid.

En als Nebukadnezar den vazalkoning over Juda aanstelt, geeft hij hem een nieuwen naam, en drukt daardoor uit, dat Zedekia van hem, en van hem alleen, geheel en al afhankelijk is. Hij is koning, ja, maar absoluut afhankelijk van zijn overwinnaar.

Diepe vernedering! Davids nazant afhankelijk van den vreemden overweldiger. En dag aan dag drukt die nieuwe naam het smadelijk uit.

Met die naamsverandering heeft ook Zedekia zelf een bedoeling gehad. Waarschijnlijk toch heeft Nebukadnezar hem zelf laten kiezen, welken naam hij in het vervolg dragen wilde. Anders toch is het moeilijk te verklaren, hoe hij juist dezen nieuwen naam kreeg. Men mag bij Nebukadnezar niet zulk een groote mate van kennis verwachten, dat hij voor zijn vazal zulk een prachtnaam heeft kunnen bedenken. Zoo zal Mattanja van zijn overwinnaar het recht hebben gekregen, zelf te kiezen den naam, dien hij nu voortaan hebben zal. Dat is nog een soort verzachting in de diepe vernedering. Hij mag zelf dien naam kiezen; maar toch, het neemt niet weg, dat die nieuwe naam, hoe mooi ook en zinnig, elken keer hem herinneren zal aan het vernederende feit, dat hij geen soeverein vorst is, maar afhankelijk onderdaan.

Nu komt voor Mattanja een vraag vol ernst. Welken naam zal hij nu kiezen? Die moge dan al uitdrukken, dat hij afhankelijk is, maar tevens zal hij zijn hope uitspreken op een nieuwen dageraad van bevrijding. En hij kiest den naam Zedekia: gerechtigheid des Heeren; de Heere is rechtvaardig.

En de wensch is in zijn ziel, dat die naam een profetie zijn moge van een nieuwen dag van heil. Dag aan dag de herinnering, dat de Heeren rechtvaardigheid toch niet toelaten zal, dat Juda, immers des Heeren volk, blijft zuchten onder het vreemde overheerschersjuk van den Babylonischen tyrann.

Wie weet, of den jongen koning bij deze keuze niet voor den geest heeft gestaan het verblijdende woord van Jeremia, den tijdgenoot, dat er voor het volk verlossing komen zal; „want, heeft de Heere door Jeremia gezegd, de dagen komen, dat Ik David een rechtvaardige spruite verwekken zal, die zal Koning zijnde regeeren, en voorspoedig zijn, en recht en gerechtigheid doen op de aarde; in zijne dagen zal Juda verlost worden en Israël zeker wonen; en dit zal Zijn naam zijn, waarmee men hem noemen zal: de Heere onze gerechtigheid”.

Blijde profetie, waaraan zelfs de goddelooze Zedekia zich vasthouden durft. Hij moet een nieuwen naam kiezen — en nu noemt hij zich: Zedekia: des Heeren gerechtigheid. De stille wensch is er in zijn goddelooze hart, dat die profetie des Heeren aan hem vervuld worde. Dat des Heeren gerechtigheid, die immers niet kan toelaten, dat Zijn volk overheerscht wordt door den vreemden overweldiger, Juda weer verlosse. En wie weet, misschien leeft daar in het hart van den jongen zoon van Josia de hoop, dat hij die Spruite mocht blijken, waarvan Jeremia heeft voorspeld. En daarom noemt hij zich maar al vast bij voorbaat Zedekia — de toeëigenende daad, waardoor hij zich in het bezit stellen wil van wat de Heere aan Zijn volk heeft beloofd.

Ge voelt het schrikkelijke van Zedekia's daad in die naamgeving. Het is het ten onrechte zich toeëigenen van een belofte. De belofte van Jeremia 23:6 is schitterend en troostend, maar Zedekia heeft geen recht, zich met dien naam te noemen en zelfs niet, zich met die belofte te troosten. Wat hij zich toeëigent, is gestolen.

Men spreekt soms van een gestolen Jezus en van gestolen beloften. In den regel ten onrechte. Maar Zedekia steelt. De belofte, waarmee hij zich en zijn goddelooze volk troosten wil, is een gestolen belofte.

Daar is een onrechtmatige daad. Ge ziet het terstond. O ja, als hij met berouw zich nu nog had gewend tot den God der genade; als Mattanja nu nog boeteling was geworden en had gezegd evenals zijn voervader: „Ik erken mijn schuld, die U tot straf bewoog. Uw doen is recht, Uw vonnis gansch rechtvaardig” — dan was het weer recht geweest tusschen den Heere en hem. En dan had hij zich mogen troosten met de beloften van ontfoming; hij met zijn volk.

Maar zoo is het niet. Geen boete. Geen be-

lijdenis, geen verootmoediging. Geen woord van berouw.

Maar wel het zich toeëigenen van die belofte. Niet het overnemen van de schuldbelijdenis, maar wel het aangrijpen van de belofte. En dan is die belofte gestolen. En dan is het tevergeefs, dat hij zich en zijn zondigend volk met schoone beloften troost. De geschiedenis spot er mee. En als later Jeruzalem wordt ingenomen en de koning Gods vreeselijke oordeelen ondergaat en blind naar Babel wordt gevoerd, dan is het hem duidelijk geworden, dat die belofte gestolen was.

Dat hij op het aangrijpen van die belofte geen recht had. Dat de schoonste beloften van het Woord des Heeren niets zeggen voor die zich niet met waren harte tot God bekeert.

Zedekia is een type en een teeken.

Hij is het type van velen, die zich van God afwenden. Daar is die zondaar, die breekt met God, den God der vaders en van den Heiligen Doop. Hij gaat de wereld in. Vele roepstemmen zijn tot hem gekomen, maar hij is doof. De wereld heeft zijn hart. En tot waarachtige bekeering; tot breken met de zonde; tot ernstig vragen naar vrede in het bloed van den Zaligmaker en tot leven in nieuwe gehoorzaamheid, komt het niet. De vermaning van het Woord gaat aan dat harde hart voorbij.

Totdat straks de oordeelen komen en Gods hand bezoekend slaat. Dan komt de angst voor ziekte en dood en verderf. En dan ziet ge soms een merkwaardig feit: dan gaat die onbekeerde, die voortleeft in de kringen der gemeente of die met de Kerk gebroken heeft — dan gaat hij zich Gods beloften herinneren. Dan weet hij, dat God barmhartig is; dat Hij ons niet doet naar onze zonden; dat er bij Hem uitkomsten zijn tegen den dood. Het hart bleef even onboetvaardig, maar de belofte neemt het dan aan als lichtende sterren in donkeren nacht.

Evenals Zedekia deed. Zedekia is een type van hem, die voor Gods vermaning doof is, maar in nood gezeten, Gods beloften gaarne aannemen wil.

Maar Zedekia, lezer, is ook een teeken. Een baken in zee. Precies zooals een wrak den scheepeling waarschuwt, dien koers niet te nemen, omdat men daar vergaat.

Zeker, de zondaar zonder God kan zich wel troosten met de beloften van het Woord. Met te spreken van het reddende offer van Jezus aan het kruis. Met het Evangelie van den goeden God. Met al de beloften van het Evangelie voor tijd en eeuwigheid.

Maar weet het, lezer, het zal tevergeefs zijn! Gestolen goed gedijt niet. Die beloften komen iemand, die zich niet met waren harte heeft bekeerd, niet toe. En gestolen beloften brengen geen vrede en waarborgen den toegang tot de heerlijkheid niet.

Men spreekt van menschen, die zichzelf bedriegen voor de eeuwigheid. O, dat zijn niet die vreesachtige zielen, die eindelijk Jezus zoeken en arme zondaars werden voor God.

Maar die zondaar, die zich niet echt bekeert, die bedriegt zich. Ik weet niet, of hij zich ook nog op zijn sterfbed met die gestolen beloften paaien zal. Het ware vreeselijk. Want als hij de wereld der eeuwigheid aan de overzijde betreedt, wordt hem zijn vergissing duidelijk.

Met gestolen beloften; met alleen de beloften in nood te aanvaarden en overigens God te laten roepen, komt men niet in de feestzalen der heerlijkheid.

Dan moet ge, lezer, eerst met uw zonde zelf naar Jezus toe.

C. B.

KERKELIJK LEVEN.

Modernistische Geloofsbelijdenis. VIII.

Gelijk men zich herinneren zal valt de geloofsbelijdenis, door Dr Hooykaas opgesteld, in twee deelen uiteen.

Boven het eerste deel plaatst hij: de zielkundige inhoud.

Vier artikelen hebben we daarvan besproken. Het vijfde betreft het geloof in „onze gemeenschap”.

Daarin wordt uitgesproken dat de Roeping strekt ten dienste van de Gemeenschap.

Hierbij behoeven we echter niet stil te staan. Wij komen nu tot het tweede deel: de dogmatische uitbeelding.

Hierin wil Dr Hooykaas het modernistisch geloof „formuleeren in rechtstreeks godsdienstige uitspraken”.

Het eerste artikel daarin — de vijfde in de reeks — maakt in hooge mate onze belangstelling gaande.

Het handelt over „God onze Schepper”.

Hier vragen den modernist problemen om oplossing, welke voor ons voorwerp van geloof zijn en waaromtrent wij door het geloof weten.

De verhouding van God tot de schepping blijft voor ons een mysterie. Toch weten we, dat God en de schepping twee zijn, dat God de schepping

niet nood-
hankelijk
schen Go-
alle men-
tusschen
nooit kan
ping er n-
God en
brengt de
de schep-
in God, r-
in de se-
gevens G-
komen a-
schepping
hagen en
Gij? Zal
roemen!

De mo-

Zijn p-

schepping

op dit st-

sprake zi-

dernisme

staan sch-

tegenover

modernis-

Schepper

Daaron-

De Hooy-

Laten.

In G-

zinnige

hij het ge-

Doch bo-

oelenaars

doen ool-

rijk toeg-

van de-

Schepper

verleden

voorstelli-

gemaakt

naken d-

ding, zel-

keling. b-

Natuur i-

zins hee-

hadden

tegenwo-

al 't lev-

wuste in

wij in d-

zeer wel-

in de p-

schuim

ons niet

beweert,

beurt —

waarom

wij voor

onzichtb-

cirkel va-

ommekri-

Op Gi-

scheiding

eigenaars

Voor

lichting.

Want

den een

Wat v-

Niet v-

exemplar

Nu, ze

definieer

Maar

Hij a-

de dinge

wording

Zichze

En hi-

Dit te

uitbeeldi

En d-

schapen

Wie l-

God,

Maar

Een d-

vereisch

Wij w-

wederva

niet var-

terminol

geschiedt

Wij w-

behoude

geheel a-

die zief

met de

taal te

Wij c-

mentaltit

trokken

Hebbe

Met

verstaar